

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Vallbyskolan

Läsåret 2023- 2024

”Vi vill varandra väl, vi gör varandra bra.”

Innehåll

Plan mot diskriminering och kränkande behandling	1
Inledning.....	3
Ansvar och skyldigheter.....	3
Definition av begrepp.....	4
Diskriminering	4
Kränkningar.....	5
Vision	5
Om planen	5
Ansvariga för planen	5
Utvärdering av planen	5
Delaktighet	6
Elevernas delaktighet	6
Vårdnadshavarnas delaktighet.....	6
Personalens delaktighet	6
Förankring av planen/kommunikation	6
Utvärdering.....	7
Utvärdering av planen för läsåret 2022/2023	7
Det åtgärdande, förebyggande och främjande arbetet under läsåret 2023/2024	8
Kartläggning.....	8
Förebyggande och främjande arbete.....	9
Åtgärdande arbete.....	9
Bilagor.....	10

Inledning

På Vallbyskolan sker värdegrundsarbetet kontinuerligt och i många olika sammanhang. Barn och elever ska kunna känna sig trygga och få vara som de vill vara i skolmiljön. De ska kunna påverka den egna skolsituationen genom delaktighet och inflytande och samtidigt utveckla förmågor för att aktivt kunna verka enligt den värdegrund som genomsyrar vårt samhälle.

Värdegrunden omfattar:

- människolivets okränkbarhet
- individens frihet och integritet
- jämställdhet mellan könen
- solidaritet mellan människor¹
- alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter
- ingen får diskrimineras (2 § barnkonventionen)

Ansvar och skyldigheter

Ledningen för Vallbyskolan är precis som alla andra verksamheter som lyder under skollagen, skyldig att se till att det varje år upprättas en plan mot diskriminering och kränkande behandling (i detta dokument benämnd ”planen”) där de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever, tydligt framgår.

Planen ska innehålla en redogörelse för de åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande läsåret och en redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande årsplan.²

Planen ska tas fram i samverkan med eleverna och det ska finnas en tydlig koppling mellan de uppgifter som framkommit i trygghetsenkäter och andra informationskällor och de åtgärder/aktiviteter som beskrivs i planen.

Planen ska innehålla beskrivning av:

- ...vad personalen ska göra vid händelser av kränkande eller diskriminerande karaktär.
- ...hur det förebyggande arbetet ska genomföras och följas upp.
- ...hur eleverna ska delta i arbetet med att skapa, följa upp och utvärdera planen.
- ...hur planen ska göras känd bland personal, barn, elever, och föräldrar.³

¹ <https://www.skolverket.se/skolutveckling/vardegrund>

² Skollagen (2010:800) 6 kap. 8 §.

³ <https://beo.skolinspektionen.se/sv/Om-BEO/veta-mer-om-lagen-/Planer-mot-krankande-behandling-ochdiskriminering/>

Definition av begrepp

Diskriminering

Ett övergripande begrepp för negativ och kränkande behandling av individer eller grupper av individer utifrån de sju diskrimineringsgrunderna vilka är:

- Kön
- Könsoverskridande identitet eller uttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Sexuell läggning
- Funktionshinder
- Ålder ⁴

Med direkt diskriminering menas att ett barn/en elev missgynnas i förhållande till andra i samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Med indirekt diskriminering menas att ett barn/en elev missgynnas genom att rektorn eller någon annan personal tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar vara neutralt men som i praktiken särskilt missgynnar eleven utifrån någon av diskrimineringsgrunderna.

Med trakasserier menas ett uppträdande som kränker ett barns/en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier är alltså diskriminering och kan utföras av vuxna gentemot barn eller elever eller mellan barn/elever.

Främjande arbete

Främjande arbete fokuserar på det positiva och är en del av skolverksamhetens vardag och kan t ex utgöras av relations- eller trygghetsskapande aktiviteter. Arbetet kan göras på en mängd olika sätt och sker ofta i nära kontakt med eleverna. Exempel på främjande arbete är undervisning om samtycke och relationer, mänskliga rättigheter, jämställdhet osv.

Förebyggande arbete

Förebyggande arbete riktas mot områden där det finns en risk att problem uppstår. Särskilt stor vikt ska läggas vid elevernas egna upplevelser av olika former av otrygghet. I varje verksamhet ska hinder för likabehandling, hälsa och lärande kartläggas och resultaten ska sedan ligga till grund för de förebyggande insatserna.

Åtgärdande arbete

Åtgärdande insatser sker när någonting som redan existerar eller hänt, behöver upphöra eller stoppas. I det åtgärdande arbete ingår även att förhindra att det oönskade sker igen. En vanlig åtgärdande insats är det arbetet som sker när en elev misstänks ha kränkt en annan elev. "Frånvarotrappan" är ett annat exempel.

⁴ Diskrimineringslag (2008:567)

Kränkningar

Annat kränkande behandling är ett uppträdande som utan att ha koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns/elevs värdighet t ex:

- hot, bråk, våld
- att bli retad eller på annat sätt utsatt (fysiskt eller psykiskt)
- sexuellt ofredande
- att bli utsatt via sociala medier/internet
- stöld, kontokapning

Vision

Alla elever och all personal på Vallbyskolan skall känna trygghet, trivas och må bra. Ingen ska känna sig diskriminerad, trakasserad eller utsatt för annan kränkande behandling. Med ökad kunskap och förståelse för olikheter förebygger vi kränkningar och diskriminering.

Om planen

Denna plan avser ”Plan mot diskriminering och kränkande behandling” (enligt Skollagen 2010:800 6 kap). Planen omfattar förskoleklass och klasserna 1, 2 och 3 på Vallbyskolan samt skolans fritidsverksamhet och är giltig från och med 23-08-31 till 24-08-31 (revideras vid behov).

Ansvariga för planen

Ansvariga för planen är skolans EHT (elevhälsoteam).

Elevhälsoteamet läsåret 2023/2024:

Ingrid Ivarson, rektor

Pia Nilsson, speciallärare

Tilda Kling, lärare fritidshem

Elin Lind-Svensson, elevhälsocoach

Victoria Hermansson, skolsköterska

Johanna Karlsson, skolpsykolog

Annika Gerdman, logoped

Anna Johansson, kurator

Ytterst ansvarig: Rektor Ingrid Ivarson

Utvärdering av planen

Skär i augusti 2024

Delaktighet

Elevernas delaktighet

Eleverna på Vallbyskolan är delaktiga i planen genom att en gång varje termin fylla i trivsel- och trygghetsenkäter. En trygghetsvandring vid vilken otrygga platser eller områden i och utanför skolans lokaler identifieras, genomförs också varje läsår. Eleverna har genom elevråden möjlighet att framföra synpunkter, åsikter och förslag avseende trivsel, trygghet osv. En annan kunskapskälla är den information och de önskemål från enskilda elever, grupper av elever eller klasser kring trivsel- och trygghetsfrågor som skolans personal fångar in i olika sammanhang och som sedan förs vidare till arbetslag och elevhälsoteam. Sammantaget utgör denna information en viktig grund i forandet av planen. Eleverna har möjlighet att förmedla synpunkter på planen via elevråd eller på annat sätt, efter att den publicerats på Edlevo och på kommunens hemsida.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Vid föräldramöten delges vårdnadshavarna valda delar av den information som inkommit via trivsel- och trygghetsenkäter, elevråd och andra informationskällor och har då möjlighet att komma med synpunkter, åsikter och förslag. De synpunkter som under året inkommer till skolans personal från vårdnadshavarna tas tillvara och kan påverka planens innehåll. Vårdnadshavarna har möjlighet att förmedla synpunkter på den färdiga planen, efter att den gjorts tillgänglig via Edlevo och kommunens hemsida.

Personalens delaktighet

Skolans personal delges resultat av trivsel- och trygghetsenkäter efter att de genomförts. Personalen får också ta del av den information baserad på nationell och lokal statistik, information från föräldraråd osv, som sammanställs av elevhälsan i slutet av varje läsår. I olika kollegiala sammanhang såsom planeringsdagar, diskuteras och planeras åtgärder och förebyggande/främjande arbete. All personal får också i uppgift att innan läsårsstart, läsa igenom den befintliga planen samt komma med åsikter, tankar och förslag inför revideringen av planen mot diskriminering och kränkande behandling.

Förankring av planen/kommunikation

För att presentera planen och förankra arbetet mot diskriminering och kränkande behandling genomförs följande arbete:

1. EHT skriver inför varje läsår en ny plan mot diskriminering och kränkande behandling.
2. All skolpersonal får ta del av planens innehåll. Synpunkter och förslag tas tillvara.

3. EHT analyserar de synpunkter och frågeställningar som framförts av elever och personal under arbetet med planen.
4. I början av höstterminen går samtliga elevgrupper tillsammans med sina klasslärare och med stöd av elevhälsan, igenom planen och dess innehåll. Synpunkter och förslag tas tillvara.
5. Planen kommuniceras på kommunens webbplats samt på Edlevo i början av varje läsår.
6. Den befintliga planen revideras vid behov inför vårterminen mot bakgrund av den information som inkommit under hösten.

Utvärdering

Utvärdering av planen för läsåret 2022/2023

Utvärdering av arbetet enligt planen ingår i skolans årliga systematiska kvalitetsarbete. EHT har huvudansvar för att utvärderingen görs. Utvärderingen innefattar resultat från trygghetsenkäter kränkingsanmälningar, det vardagliga arbetet, synpunkter från vårdnadshavare och personal, diskussioner i elevhälsoteamet med mera.

Planen utvärderas också i och med att delar av den diskuteras och analyseras i olika kollegiala sammanhang samt vid klass- och elevråd.

Det förebyggande, främjande och åtgärdande arbetet - aktiviteter som planerades inför 2022/2023 enligt förra läsårets plan:

Utökning av trivselledare (elever och personal) från 7 till 15 till läsåret 23/24. *Genomfört*

Regelbundna rastaktiviteter - en personal från fritids ansvarar för rastvakterna. *Genomfört*

Rastvärdar. *Genomfört*

Regelbundna klass- och elevråd. *Har genomförts*

Stopp! Min kropp! *Har genomförts i flera klasser enligt plan*

Ökad samverkan med andra skolor i kommunen. *Har ej genomförts under läsåret*

Mer riktad vuxennärvaro på skolgården utifrån elevers önskemål. *Har genomförts*

Trygghetsvandringar. *Har genomförts*

Elevhälsocoach. *Anställdes i början av läsåret 22/23*

Tidig insats av kurator/elevhälsocoach i alla klasser gällande kränkningar. *Har genomförts - alla klasser fick i början av terminen information om vad en kränkning är, hur sådana händelser hanteras på skolan osv.*

Utveckling av rutinen för händelseblad/kränkingsanmälningar. *En modell med händelseblad infördes under läsåret men efter att ha prövats under en period ansågs den inte ge avsedd effekt och slopades därför.*

Elevhälsocoach stöttar förskoleklass. *Genomfört – elevhälsocoach lade en stor del av sin arbetstid i förskoleklasserna i början av terminen*

Elevhälsocoach och kurator ser över om vi kan göra en enklare elevanpassad variant av planen mot diskriminering och kränkande behandling. *Ej genomfört*

EHT-teamet har träffat alla arbetslag för att prata om hur vi ska stötta eleverna på bästa sätt. *Genomfört. EHT har träffat samtliga lärare för genomgång av närvaro och elevsituation.*

Elevhälsocoach kommer under 10 veckor att tillsammans med klasslärare, arbeta med klass 2A för att främja samarbetet. *Genomfört*

”Stopp min kropp” har efterfrågats och påbörjas i åk 3. Mer fokus på nätet och frågor kopplat till det. *Genomfört*

Omklädningsrummen – ökad vuxennärvaro samt draperier. *Genomfört. Draperier har satts upp och vuxennärvaron setts över.*

Sammanfattning: Endast ett fåtal av de aktiviteter som planerades inför läsåret 22/23 har ej genomförts. Anledningen till att de ej genomförts har vid samtliga tillfällen varit tidsbrist.

I de trygghetsenkäter som genomfördes under förra läsåret kunde man konstatera att den generella tryggheten bland eleverna på Vallbyskolan är jämförbar om man ser till vårens och höstens enkäter. Upplevelsen bland personal är dock att elevernas trygghet var större under vårterminen än under hösten, framförallt vad gäller förskoleklasserna och åk 1. En naturlig utveckling då det ofta finns en viss osäkerhet hos de yngre eleverna i början av läsåret.

Det åtgärdande, förebyggande och främjande arbetet under läsåret 2023/2024

Kartläggning

Till grund för kartläggningen finns information från elevenkäter, elevråd, föräldraråd, trygghetsvandring och kränkingsanmälningssstatistik. En viktig del i kartläggningen är även information som på olika sätt framkommer i enskilda samtal eller gruppsamtal med elever, vårdnadshavare och personal. Kartläggningen är sammanställd i ett särskilt analysunderlag som ligger till grund för det främjande, förebyggande och åtgärdande insatser som definieras i den här planen.

Övergripande mål för läsåret 2023/2024

- Alla elever ska känna trygghet och trivas i skolan och till skolan relaterade miljöer.

- Kränkningar av alla dess slag ska upphöra och rutinerna för hur vi arbetar med kränkande behandling på individ-, grupp- och organisationsnivå ska utvecklas och förbättras.

Fokusområden utifrån den kartläggning som gjorts

- Att öka tryggheten på toaletterna
- Att öka tryggheten kring/på skolgården och fotbollsplanen
- Att ge eleverna mer vuxenstöd avseende rätt och fel beteende och minska antalet kränkningar (nollvision)
- Att skapa en lugnare miljö i kapprum och korridorer

Förebyggande och främjande arbete

All verksamhet på Vallbyskolan ska kännetecknas av trygghet och en miljö som främjar goda möten mellan elever och personal. Det vardagliga mötet mellan de som befinner sig på skolan, såväl elever som personal, ska ömsesidigt präglas av det förhållningssätt som Vallbyskolan antagit: **”Vi vill varandra väl, vi gör varandra bra”**.

Rektor, personal och elever har ett gemensamt ansvar i att skapa ett gott arbetsklimat och skolans organisation och kultur ska formas på ett sätt som främjar en miljö fri från diskriminering och kränkande behandling. Det förebyggande och främjande arbetet är och skall alltid vara i fokus och en stor del av detta arbete är återkommande från läsår till läsår i syfte att vidmakthålla trygghet och trivsel på skolan.

- Känsloboken – social färdighetsträning, självkännedom och värdegrund. Genomförs i åk 3.
- ”Nätprat”, program för att medvetandegöra eleverna om hur man använder sociala medier mm på ett klokt och riskfritt sätt.
- ”Kompiskarusellen” (program för social färdighetsträning) med enskilda elever.
- Tjej-, kill- och ”unisextoa” införs i syfte att öka tryggheten på toaletterna.
- ”Grönt kort i toalettvet”, genomförs i mindre grupper i åk 1 och förskoleklass.
- Information om vad en kränkning är och hur vi på skolan jobbar för att förebygga kränkningar, i förskoleklass.
- Regelbunden samverkan med socialtjänsten.
- Lärarlaget kommer att arbeta med olika trygghetsteman (t ex grooming).
- Antalet trivselledare utökas (både elever och personal) från 7 till 15 stycken.

Åtgärdande arbete

- Tydligare linjer kring fotbollsplanen. Syfte: Att förhindra att elever känner sig rädda att bli påsprungna eller träffade av en boll.
- Rastvakternas rastområden kommer att förtydligas ytterligare. Syfte: Att öka tryggheten på skolgården bland annat genom att eleverna då vet var respektive vuxen befinner sig.
- Tydligare skogränser i anslutning till kapprummen. Samtliga entrédörrar hålls låsta så att eleverna inte kan gå in under rasten. Syfte: Att minska ”stökighet” i kapprummen.

Fler åtgärder kan komma att genomföras under läsåret då det finns önskemål om t ex fysiska förändringar av skolgårdsmiljön.

Bilaga 1

Kränkningar

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.⁵

Lagens definition av diskriminering

En förenklad beskrivning av lagens definition av diskriminering är att någon missgynnas eller kränks. Missgynnandet eller kränkningen ska också ha samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

- Kön
- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder⁶

Kränkningar på internet

Allt fler anmälningar som kommer till Barn- och elevombudsmannen (BEO) handlar om kränkningar och mobbning på internet och sociala medier. Ofta börjar utsattheten i skolan och fortsätter när barnet eller eleven kommit hem.

Skollagen kräver att den som driver skolan utreder mobbning och kränkningar som sker på skolan eller har anknytning till skolan. Den som arbetar på skolan och ser en kränkning måste anmäla det till rektorn oavsett om det skett i korridoren, på skolgården eller på internet.⁷

Tunboskolan har en särskild rutin för hur hantera att en elev blivit kränkt på Internet. Se bil. 2.

Uppföljningskedjan från förvaltning till nämnd

- Skolorna skickar skyndsamt in anmälan om kränkande behandling till Barn- och utbildningsförvaltningen där den registreras.
- Vid varje nämndmöte redogörs antal kränkningar samt dess diskrimineringsgrund.
- I anslutning till avslutad termin redovisas även en mer ingående sammanställning. Inga redovisningar innehåller några namn på elever eller specifika händelser.

⁵ Skollagen (2010:800) 6 kap. 10 §

⁶ <http://www.do.se/om-diskriminering/vad-ar-diskriminering/>

⁷ <https://beo.skolinspektionen.se/sv/For-huvudman/krankningar-pa-internet/>

Bilaga 2

Rutin för utredning av händelse/kränkande behandling

En lärare eller annan personal får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten.

1. Den personal som på något sätt fått kännedom om händelsen (sett, hört eller fått berättat för sig) inleder utredning av vad som hänt genom att prata med de inblandade individerna.
2. Samma personal vidtar de första nödvändiga åtgärderna och kontaktar vårdnadshavarna (om så behövs kan detta delegeras till någon annan).
3. Den personal som fått kännedom om händelsen/gjort den första utredningen, dokumenterar händelsen på blanketten ”Anmälan om kränkande behandling/diskriminering/trakasserier”.
4. Klasslärare informeras om hen inte redan känner till vad som hänt.
5. Rektor informeras och signerar blanketten.

Rektors huvudansvar är sedan att se till att (momenten kan delegeras):

- Skyndsamt anmäla händelsen till huvudman
- Utredda händelsen vidare
- Åtgärder vidtas och dokumenteras enligt rutin för anmälan och utredning om kränkande behandling/diskriminering/trakasserier
- Uppföljning görs

Uppföljande åtgärder vid kränkande behandling

Uppföljande åtgärder görs enligt överenskommelse med de i händelsen inblandade och med fördel i samråd med vårdnadshavare. Åtgärderna och resultatet av åtgärderna, dokumenteras och sparas i elevens akt.

Bilaga 3

Rutin för utredning av händelse/kränkning på sociala medier

1. Skolan får kännedom om ärendet.
2. Bedöms ärendet som en kränkning och är ärendet kopplat till skolan? Om svaret är "Ja" gå vidare till punkt 3.
3. Den utsattes vårdnadshavare informeras. Anmälan om kränkande behandling upprättas och lämnas vidare till rektor för registrering. Den personal som fått kännedom om den förmodade kränkningen påbörjar arbetet och lämnar vidare till elevhälsoteamet vid behov.
4. Möte med den utsatte eleven och vårdnadshavare. Kartläggning görs under mötet.
5. I samband med kartläggning ska bland annat följande frågor utredas:
 - 5.1 Vilken sorts kränkning avser ärendet?
 - 5.2 Är kränkningarna återkommande?
 - 5.3 Framkommer det vem som utsätter eleven?

Om svaret är "Ja" på fråga 5:3:

1. Ansvarig för ärendet kontaktar vårdnadshavare till den/de som utsätter för att boka möte med elev/elever och vårdnadshavare tillsammans.
2. På mötet informeras elev/elever och vårdnadshavare om vad som framkommit.
3. Åtgärdsplan upprättas och tillsammans med elev och vårdnadshavare bestäms hur åtgärderna ska följas upp.
4. Har kränkningarna fortsatt krävs vidare åtgärder. Beslut om vilka tas ytterst av rektor.
5. Återkoppling om beslut till vårdnadshavare för både utsatt elev och den/de elever som utsatt.
6. Processen fortsätter med uppföljningar och nya åtgärder tills kränkningarna upphört.

Om svaret är "Nej" på fråga 5:3:

Kontakt med polis tas för vägledning kring vidare hantering.

Bilaga 4

”Närvarotrappan” – modell för skolans uppmärksammande av och arbete med, problematisk skolfrånvaro.

